

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Federalni zavod za statistiku

OPIS IZVORA I METODA
OBRAČUNA
TROMJESEČNOG BRUTO
DOMAĆEG PROIZVODA

Sarajevo, 2021. godina

Izdaje Federalni zavod za statistiku, Zelenih beretki 26, 71000 Sarajevo

Telefon/Phone : +387 (33) 20 64 52, Fax: +387 (33) 22 61 51

Elektronska pošta: fedstat@fzs.ba

Internetska stranica: <http://www.fzs.ba>

Odgovorne osobe:

Nermina Ibrišević - Ademović, šef Odsjeka za statistiku nacionalnih računa

Nisveta Džebo, pomoćnik direktora za Sektor ekonomskih statistika

Doc. dr. Emir Kremić, direktor

Dokument pripremili:

Danijela Bujak – Buzuk, Stručni savjetnik za izradu makroekonomskih agregata na nivou ekonomije kao cjeline i za nefinansijski sektor

Sanjin Čengić MA, Stručni savjetnik za izradu makroekonomskih agregata na nivou ekonomije kao cjeline i za nefinansijski sektor

Sadržaj

Poglavlje 1 - Rokovi objavljivanja, revizija podataka i diseminacija podataka TBDP-a	4
1.1. Politika objavljivanja	4
1.2. Sadržaj objavljivanja	5
1.3. Dodatne informacije	5
Poglavlje 2 - Pristup sastavljanja tromjesečnih nacionalnih računa	6
2.1. Pristup sastavljanja	6
2.2. Usklađivanje, benchmarking i ostale procedure usaglašavanja	7
2.3. Procjene obima	7
2.4. Sezonsko podešavanje	8
Poglavlje 3 - Bruto domaći proizvod – proizvodni pristup	9
3.1. BDP – proizvodni pristup	9
3.2. Izvori podataka za tromjesečne nacionalne račune	9
3.3. Način obračuna tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda	10
3.4. Pokazatelji i metode obračuna, po području KD BiH 2010	10
A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	11
B – Vađenje ruda i kamena	12
C – Prerađivačka industrija	12
D – Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	12
E – Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	12
F – Građevinarstvo	13
G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	13
H – Prijevoz i skladištenje	14
I – Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	14
J - Informacije i komunikacije	14
K – Finansijske/Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	15
L – Poslovanje nekretninama	15
M – Stručne, naučne/znanstvene i tehničke djelatnosti	16
N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	16
O – Javna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje	16
P – Obrazovanje	16

Q – Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite/skrbi	16
R – Umjetnost, zabava i rekreacija	17
S – Ostale uslužne djelatnosti.....	17
Neto porezi na proizvode.....	17

Poglavlje 1 - Rokovi objavljivanja, revizija podataka i diseminacija podataka TBDP-a

1.1. Politika objavljivanja

Federalni zavod za statistiku (FZS) je po prvi put u junu 2013. godine objavio tromjesečne procjene BDP-a po proizvodnom pristupu za Federaciju Bosne i Hercegovine. Objavljena je serija za period 2006 – 2012 u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i cijenama referentne 2005. godine na nivou područja Klasifikacije djelatnosti BiH koja je usklađena sa evropskom/europskom klasifikacijom NACE – Rev 1.1.

U januaru 2014. godine, objavljena je serija podataka tromjesečnog BDP-a u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i cijenama referentne 2010. godine za period 2008 – 2012 za FBiH preračunata prema KD BiH 2010 koja je usklađena sa evropskom/europskom klasifikacijom djelatnosti NACE – Rev. 2, kao i procjene za prva tri tromjesečja 2013. godine. Kasnije, u aprilu 2014. godine objavljena je i procjena četvrtog tromjesečja 2013. godine.

Od prvog tromjesečja 2014. godine FZS počinje sa redovnim objavljivanjem tromjesečnih procjena po područjima KD BiH 2010 grupisanih na nivou A10. Podaci se objavljuju 90 dana nakon završetka referentnog tromjesečja, izuzev prvog tromjesečja koji se objavljuje 120 dana nakon završetka referentnog tromjesečja, putem Saopćenja „Tromjesečni bruto domaći proizvod“ koje je dostupno na webstranici (www.fzs.ba) u PDF i Excel formatu.

U toku 2019. godine serija podataka tromjesečnog BDP-a je preračunata na novu referentnu 2015. godinu. Stoga, od prvog tromjesečja 2019. godine FZS objavljuje tromjesečne procjene u tekući cijenama, cijenama prethodne godine i cijenama referentne 2015. godine po područjima KD BiH 2010 grupisanih na nivou A10.

Tromjesečni podaci tekuće godine su podložni promjenama do objavljivanja podataka za četvrto tromjesečje. Tromjesečja tekuće godine mogu biti korigovana kao posljedica korištenja sveobuhvatnijih i ažuriranih tromjesečnih pokazatelja. Poslije objavljivanja podataka za četvrto tromjesečje, tromjesečni podaci su podložni promjeni samo u cilju usklađivanja sa godišnjim podacima.

1.2. Sadržaj objavljivanja

Tromjesečne procjene BDP-a se objavljuju 90 dana nakon završetka referentnog tromjesečja na nivou A 10 KD BiH 2010, izuzev prvog tromjesečja koji se objavljuje 120 dana nakon završetka referentnog tromjesečja.

Nivo objavljivanja tromjesečnih procjena BDP-a (A 10 KD BiH 2010)

Šifra	Opis	KD BiH 2010 područja
01	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	A
02	Vađenje ruda i kamena, Prerađivačka industrija, Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	B, C, D, E
03	Građevinarstvo	F
04	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, Prijevoz i skladištenje, Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	G, H, I
05	Informacije i komunikacije	J
06	Finansijske/Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	K
07	Poslovanje nekretninama	L
08	Stručne, naučne/znanstvene i tehničke djelatnosti, Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	M, N
09	Javna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje, Obrazovanje, Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite/skrbi	O, P, Q
10	Umjetnost, zabava i rekreacija, Ostale uslužne djelatnosti	R, S

U Saopćenju „Tromjesečni bruto domaći proizvod“ objavljuju se sljedeće tabele:

- Tromjesečni bruto domaći proizvod, stope realnog rasta
- Tromjesečna bruto dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, tekuće cijene
- Tromjesečna bruto dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, u cijenama prethodne godine
- Tromjesečna bruto dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015
- Tromjesečna bruto dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015, stope realnog rasta (promjene u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine)
- Tromjesečna bruto dodana vrijednost i bruto domaći proizvod, sezonski podešene lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015, stope realnog rasta (u odnosu na prethodno tromjesečje)

1.3. Dodatne informacije

Podaci za tromjesečni BDP su dostupni na: <http://www.fzs.ba/>

Poglavlje 2 - Pristup sastavljanja tromjesečnih nacionalnih računa

2.1. Pristup sastavljanja

Tromjesečni nacionalni računi zasnivaju se na istim principima i definicijama kao i godišnji računi, odnosno na preporukama međunarodnih metodologija "Sistem nacionalnih računa 2008" (SNA 2008), "Evropski/Europski sistem računa 2010" (ESA 2010), kao i na priručnicima za tromjesečne nacionalne račune EUROSTAT-a i Međunarodnog monetarnog fonda. Tromjesečni BDP se obračunava samo po proizvodnom pristupu.

Obračun tromjesečnog BDP-a se može vršiti direktnom i indirektnom metodom. Direktne metode zasnivaju se na tromjesečnim istraživanjima sa potpunim obuhvatom ili na bazi uzorka, koji su kreirani za potrebe tromjesečnog obračuna. Indirektnom metodom se bira određeni pokazatelj koji reflektuje tromjesečno kretanje ciljane varijable. Statističke metode koje se koriste za obračun tromjesečnog BDP-a u FZS pripadaju uglavnom **indirektnoj metodi**. Pokazatelj može biti indeks, broj ili vrijednost kao npr. mjesečni indeks industrijske proizvodnje, promet u trgovini i slično. Jedna od najbitnijih karakteristika potrebnih za pokazatelj jeste da njegove godišnje stope budu u velikoj korelaciji sa godišnjim stopama ciljane varijable.

Pokazatelji na detaljnoj razini ekonomske aktivnosti (dvije ili tri cifre KD BiH 2010) su korišteni za tromjesečnu raspodjelu godišnjih procjena za godine za koje su raspoložive godišnje procjene, i da bi se proizvele procjene za najnoviju godinu za koju godišnji podaci nisu raspoloživi.

Uspostavljanje sistema obračuna tromjesečnih procjena BDP-a se može predstaviti sljedećim koracima:

- Identifikacija dostupnih pokazatelja
- Prikupljanje informacija o pokazateljima iz internih i eksternih izvora
- Obrada informacija (pokazatelja i benckmarka) u potrebnu formu za sastavljanje tromjesečnih nacionalnih računa
- Preliminarna procjena pokazatelja
- Sastavljanje preliminarnih historijskih serija u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i lančano povezanim vrijednostima sa fiksnim referentnim periodom za serije od prvog tromjesečja 2006 do četvrtog tromjesečja 2011
- Ocjena kapaciteta ekstrapolacije kao sistema kompilacije i procjene za 2012. godinu, koje se smatraju procjenom na osnovu raspoloživih pokazatelja
- Ocjena logične konzistentnosti rezultata
- Analiza tromjesečnih podataka izračunatih alternativnim pokazateljima i metodama
- Analiza rezultata
- Sezonsko podešavanje tromjesečnih serija
- Priprema saopćenja: tabele, grafikoni i metodološka objašnjenja
- Objava procjena tromjesečnog BDP-a

Cijeli obračun je pripremljen i urađen u Microsoft Excelu gdje su standardizirani obrasci korišteni za određene izračune kao što su benchmarking, lančano uvezivanje itd. Sezonsko podešavanje je urađeno u Demetra+ programu, dok se sada koristi JDemetra+ program.

2.2. Usklađivanje, benchmarking i ostale procedure usaglašavanja

Važna osobina tromjesečnih nacionalnih računa je njihova konzistentnost sa godišnjim računima, to jest, zbir/zbroj četiri tromjesečja za bilo koju pojedinačnu godinu jednaka je odgovarajućoj godišnjoj procjeni. Ova jednakost se dobiva pomoću statističke procedure koja se zove „benchmarking“. U kompilaciji tromjesečnog BDP-a, za „benchmark“ proceduru korišten je Denton metod, koji zadržava, koliko je to moguće, kretanje indikatora unutar godine, ali uz ograničenje da zbir/zbroj sačinjenih tromjesečnih procjena treba biti identičan godišnjim podacima (benchmark podaci).

Za obračun tromjesečnog BDP-a za koji nije raspoloživa godišnja procjena korištena je metoda ekstrapolacije bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje.

Priručnik za tromjesečne nacionalne račune Međunarodnog monetarnog fonda preporučuje korištenje Denton metoda proporcionalne prve razlike (PFD) sa poboljšanjima za ekstrapolaciju. Ova metoda je optimalna jer zadržava, koliko je to moguće, kratkoročna kretanja u tromjesečnim izvorima podataka pod ograničenjima koje osiguravaju godišnji podaci, te u isto vrijeme osigurava da je konačna procjena godine što je moguće bliža nepoznatim godišnjim podacima.

2.3. Procjene obima

Tromjesečne serije BDP-a predstavljene su u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i lančano povezanim vrijednostima sa fiksnim referentnim periodom.

Za obračun u stalnim cijenama (prethodna godina = 100) primjenjuje se metod obračuna koji podrazumijeva da se za svaku godinu kao bazna uzima njena prethodna godina. Na taj način uzimaju se u obzir sve strukturne promjene u relativnim cijenama do kojih je došlo između dvije uzastopne godine.

Međutim, vrijednosti obima u cijenama prethodne godine dopuštaju poređenje podataka samo između dvije uzastopne godine (podaci u cijenama prethodne godine za bilo koju godinu sa godišnjim podacima u tekućim cijenama iz prethodne godine). Da bi se dobila dugoročna serija koja omogućava poređenje između bilo kojih odabranih perioda, procjene u cijenama prethodne godine su lančano povezane sa utvrđenim fiksnim referentnim periodom. Referentna godina je godina u kojoj su podaci, ako se iskazuju u oblik indeksa jednaki 100, i ako su izraženi vrijednosno jednaki podacima u tekućim cijenama. Izbor referentne godine ne utiče na promjene stopa realnog rasta, jer one uvijek ostaju iste, bez obzira na to koja godina je izabrana za referentnu. Referentna godina u Federaciji BiH je 2015. godina.

Za lančano povezivanje tromjesečnih podataka korištena je tehnika godišnjeg preklapanja (annual overlap) koja podrazumijeva upotrebu prosječnih cijena prethodne godine kao vezu za lančano povezivanje tromjesečja tekuće godine i obezbjeđuje tromjesečne lančano povezane serije koje su konzistentne sa nezavisno dobijenim godišnjim lančano povezanim serijama.

Serija podataka u cijenama prethodne godine je aditivna (BDP i bruto dodana vrijednost su jednaki zbiru/zbroju pojedinih kategorija i potkategorija), dok je serija podataka u cijenama referentne 2015. godine neaditivna (BDP i bruto dodana vrijednost nisu jednaki zbiru/zbroju pojedinih kategorija i potkategorija). Neaditivnost je rezultat primjene metode ulančanih indeksa na detaljnijoj raščlambi kategorija i potkategorija.

2.4. Sezonsko podešavanje

Sezonsko podešavanje je proces namijenjen za identifikaciju i otklanjanje sezonskih fluktuacija i kalendarskih uticaja/utjecaja na vremenske serije podataka. Serije su sezonski podešene korištenjem JDemetra + softvera i TRAMO-SEATS metode. Korištena je direktna metoda (svaka serija je sezonski podešena, direktno). Prilikom sezonskog podešavanja podataka, dodavanjem podataka za svako sljedeće tromjesečje, zbog svojstva primjenjene metode desezoniranja može doći do korekcije ranije obračunatih sezonski podešenih podataka. Zbir/zbroj tromjesečnih desezoniranih podataka u godini nije jednak zbiru/zbroju nedesezoniranih podataka.

Poglavlje 3 - Bruto domaći proizvod – proizvodni pristup

3.1. BDP – proizvodni pristup

Bruto domaći proizvod prema proizvodnom pristupu jednak je bruto dodanoj vrijednosti u baznim cijenama po djelatnostima uvećanoj za poreze na proizvode, usluge i uvoz i umanjenoj za subvencije na proizvode.

Bruto dodana vrijednost u baznim cijenama definira se kao bruto vrijednosti proizvodnje u baznim cijenama minus međufazna potrošnja po nabavnim cijenama.

Porezi na proizvode su porezi koji se plaćaju po proizvedenom ili proslijeđenom dobru i usluzi. Ovi porezi obuhvataju porez na dodanu vrijednost, akcize, carine i slično.

Subvencije na proizvode su tekuća nepovratna plaćanja države tržišnim proizvođačima namijenjena za proizvodni proces preduzeća/poduzeća, za prodaju i izvoz proizvoda.

3.2. Izvori podataka za tromjesečne nacionalne račune

Glavni izvori podataka korišteni za obračune su:

Statistička istraživanja:

- mjesečni indeks industrijske proizvodnje (indeks obima industrijske proizvodnje – IPI);
- mjesečni podaci o proizvodnji i prodaji šumskih sortimenata;
- mjesečni podaci o turizmu;
- tromjesečni podaci o prometu u ugostiteljstvu;
- mjesečni podaci o cijenama (CPI, PPI);
- mjesečni podaci o prodaji i otkupu poljoprivrednih proizvoda;
- mjesečni podaci o bruto platama i zaposlenima;
- tromjesečni podaci o transportu (tonski kilometri, putnički kilometri itd.);
- tromjesečni podaci o građevinarstvu (indeks proizvodnje u građevinarstvu, vrijednost izvršenih građevinskih radova);
- tromjesečni podaci o prometu u trgovini;
- godišnji podaci o poljoprivrednoj proizvodnji.

Administrativni i drugi izvori :

- Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje (porezi na proizvode i usluge);
- mjesečni podaci o stanju depozita i kredita komercijalnih banaka F BiH (CBBH);
- tromjesečni podaci konsolidovanih izvještaja bankarskih usluga u F BiH (FBA);
- mjesečni podaci o premijama i štetama osiguranja;
- tromjesečni finansijski podaci određenih poslovnih subjekata.

3.3. Način obračuna tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda

Obračun tromjesečnog BDP-a izvodi se u dvije faze: obračun u cijenama prethodne godine i tekućim cijenama, i lančano povezivanje rezultata sa cijenama fiksnog referentnog perioda.

U prvoj fazi vrši se obračun u tekućim cijenama i cijenama prethodne godine. Za ove procjene se koristi Denton metod za benchmarkovanje tromjesečnih procjena bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje godišnjim podacima (benchmark podaci). Budući da „benchmarking“ zahtjeva podatke u formi serija, pokazatelji obima i benchmark procjene su rebazirane na referentnu godinu (2015.godina). Nakon toga su benchmark procjene u cijenama referentnog perioda (2015 .godina) rebazirane u cijene prethodne godine koristeći lančano povezane godišnje implicitne deflatore. Dodana vrijednost u cijenama prethodne godine dobivena je kao razlika između bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje u cijenama prethodne godine.

Obračun u cijenama prethodne godine može se opisati sljedećim koracima:

1. Obračun bruto dodane vrijednosti (BDV) za sve oblasti klasifikacije djelatnosti, UFPIM-a (usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene), poreza na proizvode, usluge i uvoz i subvencija na proizvode i usluge korištenjem odgovarajućih pokazatelj i pondera;
2. Obračun BDV za sva područja klasifikacije djelatnosti sumiranjem BDV oblasti svrstanih u odgovarajuća područja; obračun neto poreza zbrajanjem poreza na proizvode, usluge i uvoz i oduzimanjem subvencija na proizvode i usluge;
3. Obračun ukupne BDV svih djelatnosti zbrajanjem BDV svih područja;
4. Obračun BDV u baznim cijenama oduzimanjem UFPIM-a od ukupne BDV svih djelatnosti;
5. Obračun bruto domaćeg proizvoda (BDP) zbrajanjem BDV u baznim cijenama i neto poreza.

U drugoj fazi vrši se obračun lančano povezanih mjera obima:

1. Serije lančano povezanih indeksa su nezavisno izračunate za područja klasifikacije djelatnosti grupisanih na nivou A10, UFPIM, neto poreze, BDV svih djelatnosti, BDV u baznim cijenama i BDP.

3.4. Pokazatelji i metode obračuna, po području KD BiH 2010

Izvori i metode korištene za konstrukciju vremenskih serija (za godine za koje su dostupne godišnje procjene) opisani su u nastavku po područjima klasifikacije djelatnosti. Ekstrapolacija (prognoza) za najnovije godine u principu se temelji na istim pokazateljima obima, ali poboljšane Denton procedure se koriste nakon procjene serija i kada su poznate dodatne informacije o trendu.

A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov

Oblast 01: Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti u vezi s njima

Koeficijenti distribucije godišnjih proizvedenih količina na tromjesečja dobiveni su iz Odsjeka za poljoprivredu za 2005. godinu i isti su primjenjeni za sve ostale godine. Prosječne cijene 2005., 2010. i 2015. godine korištene su za izračun bruto vrijednosti proizvodnje po proizvodu za tromjesečne serije. Iz ovih procjena u cijenama 2005., 2010. i kasnije 2015. godine izveden je Laspeyresov indeks obima koji je korišten kao pokazatelj obima bruto vrijednosti proizvodnje. Godišnji podaci o poljoprivrednoj proizvodnji su dostupni tri mjeseca nakon završetka referentne godine.

Implicitni Paascheov deflator izračunat je na osnovu uzorka koji pokriva većinu poljoprivrednih proizvoda. Deflator je dobiven dijeljenjem procjena u tekućim cijenama sa procjenama u cijenama prethodne godine za isti set proizvoda za koji su dostupne i cijene i količine na tromjesečnoj osnovi. Budući da su cijene za pojedine vrste poljoprivrednih proizvoda dostupne samo za kasnije godine, procjena cijena za ranije godine temelji se na odgovarajućim promjenama u Indeksima potrošačkih cijena (CPI).

Za ekstrapolaciju i preliminarnu procjenu dostupni su jedino tromjesečni podaci o prodaji i otkupu (količine i vrijednosti) poljoprivrednih proizvoda. Podaci se temelje na istraživanju koje je dizajnirano za prikupljanje cijena i sadrži detaljnu listu poljoprivrednih proizvoda, ali veličina uzorka nije reprezentativna za cijelu populaciju. Međutim, trenutno ne postoji drugi izvor podataka na tromjesečnoj osnovi. Godišnje prognoze, koje nisu dostupne, omogućile bi da se primjene iste procedure kao kod historijskih serija podataka.

Za preliminarne procjene, pokazatelj cijena se izvodi iz istog tromjesečnog istraživanja o prodaji i otkupu dijeljenjem tekućih vrijednosti sa odgovarajućim vrijednostima u stalnim cijenama. Izračunati implicitni deflatori se potom lančano povezuju sa implicitnim deflatorima u tromjesečnim procjenama prethodne godine.

Budući da su se tromjesečni podaci o prodaji i otkupu poljoprivrednih proizvoda pokazali kao nereprezentativan pokazatelj obima za preliminarne procjene, kao alternativna metoda je korištena prognoza godišnje stope rasta poljoprivrede koja se koristi za ekstrapolaciju tromjesečnih procjena prethodne godine (ostvareni prinosi kasnih usjeva, voća i grožđa; ostvareni prinosi ranih usjeva i voća i procjene).

Oblast 02: Šumarstvo i sječa drva

Iako su mjesečni podaci o proizvedenim količinama šumskih sortimenata (u kubnim metrima) dostupni prema vrstama, podaci o njihovim cijenama nisu dostupni. To je razlog zašto se kao pokazatelj obima koristi suma svih proizvedenih količina. PPI za oblast 16 (Prerada drva i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala) korišten je kao pokazatelj cijena. Isti pokazatelji su dostupni za preliminarne procjene.

Oblast 03: Ribolov i akvakultura

Obračun za oblast 03 izveden je dezagregacijom godišnje bruto vrijednosti proizvodnje u stalnim cijenama na tromjesečne vrijednosti (kvartarizacija). Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. CPI za svježu ribu je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

B – Vađenje ruda i kamena

Pokazatelj obima: Indeks industrijske proizvodnje (IPI) na nivou oblasti

Pokazatelj cijena: Indeks cijena proizvođača (PPI) na nivou oblasti

Tromjesečna distribucija bruto vrijednosti proizvodnje u istorijskim serijama izvršena je na bazi Indeksa industrijske proizvodnje (IPI). Isti pokazatelj je korišten i za međufaznu potrošnju, pretpostavljajući da je kretanje inputa proporcionalno kretanju outputa i dozvoljavajući u isto vrijeme benchmarking procedurama da koriguju tromjesečne nacionalne račune na osnovu godišnjih promjena u I/O učešću. Obzirom da cijene za međufaznu potrošnju nisu dostupne, isti Indeks cijena proizvođača (PPI) je korišten i za bruto vrijednost proizvodnje i za međufaznu potrošnju. Isti pokazatelji su dostupni za preliminarne procjene.

Benchmarking bruto vrijednosti proizvodnje u tekućim cijenama izvršen je koristeći kao pokazatelj preliminarnu bruto vrijednosti proizvodnje koja je dobivena kao proizvod benchmarkovane vrijednosti u stalnim cijenama i PPI. Ista je procedura korištena za međufaznu potrošnju.

C – Prerađivačka industrija

Pokazatelj obima: Indeks industrijske proizvodnje (IPI) na nivou oblasti

Pokazatelj cijena: Indeks cijena proizvođača (PPI) na nivou oblasti

Tromjesečna distribucija bruto vrijednosti proizvodnje u istorijskim serijama izvršena je na bazi Indeksa industrijske proizvodnje (IPI). Isti pokazatelj je korišten i za međufaznu potrošnju, pretpostavljajući da je kretanje inputa proporcionalno kretanju outputa i dozvoljavajući u isto vrijeme benchmarking procedurama da koriguju tromjesečne nacionalne račune na osnovu godišnjih promjena u I/O učešću. Obzirom da cijene za međufaznu potrošnju nisu dostupne, isti Indeks cijena proizvođača (PPI) je korišten i za bruto vrijednost proizvodnje i za međufaznu potrošnju. Isti pokazatelji su dostupni za preliminarne procjene.

Benchmarking bruto vrijednosti proizvodnje u tekućim cijenama izvršen je koristeći kao pokazatelj preliminarnu bruto vrijednosti proizvodnje koja je dobivena kao proizvod benchmarkovane vrijednosti u stalnim cijenama i PPI. Ista je procedura korištena za međufaznu potrošnju.

D – Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija

Indeks industrijske proizvodnje za djelatnost proizvodnje električne energije je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju. Pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju je Indeks cijena proizvođača za ovu djelatnost.

E – Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša

Za sve oblasti ove djelatnosti kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje korišten je pokazatelj koji je dobiven dezagregacijom godišnje bruto vrijednosti proizvodnje u stalnim cijenama na tromjesečne vrijednosti (kvartarizacija). Kao pokazatelj za međufaznu potrošnju korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. Pokazatelji cijena za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju su odgovarajući CPI i PPI za odgovarajuću oblast.

F – Građevinarstvo

Indeks proizvodnje u građevinarstvu je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

Kompozitni indeks izračunat kao ponderisani prosjek bruto plata u građevinarstvu i prosjeka PPI za oblasti 23, 24 i 25 (kao pokazatelja cijena sirovina i materijala korištenih u građevinarstvu) je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje u bruto vrijednosti proizvodnje građevinske djelatnosti.

Kao pokazatelj cijena za međufaznu potrošnju korišten je prosjek PPI za oblasti 23, 24 i 25.

G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala

Pokazatelji:

- tromjesečni podaci o prometu u trgovini motornim vozilima i motociklima (oblast 45), u tekućim cijenama;
- tromjesečni podaci o prometu u trgovini na veliko (oblast 46), u tekućim cijenama;
- tromjesečni podaci o prometu u trgovini na malo (oblast 47), u tekućim cijenama;
- mjesečni indeks potrošačkih cijena (CPI).

Kao pokazatelj obima korištena je vrijednost prometa deflacionirana sa ukupnim indeksom potrošačkih cijena (CPI). Nominalni pokazatelj bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje je indeks prometa u tekućim cijenama.

H – Prijevoz i skladištenje

Oblast 49: Kopneni prijevoz i cjevovodni transport

Oblast 50: Vodeni prijevoz

Kompozitni indeks obima izveden je na osnovu učešća bruto vrijednosti proizvodnje cestovnog prijevoza robe, cestovnog prijevoza putnika i željezničkog prijevoza robe (oko 96% prihoda željeznica) u ukupnoj bruto vrijednosti proizvodnje oblasti 49. Učešća ovih kategorija su korištena da bi se izračunao prosječni ponderisani tromjesečni indeks sastavljen od tonskih kilometara u cestovnom prijevozu, putničkih kilometara u cestovnom prijevozu i tonskih kilometara u željezničkom prijevozu. Dobiveni indeks je korišten kao pokazatelj bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje. Kao pokazatelj cijena korišten je CPI za transport.

Oblast 51: Zračni prijevoz

Prihodi koje ostvaruju subjekti iz oblasti zračnog prijevoza deflacionirani CPI-em za avionske karte korišteni su kao pokazatelj obima. Nominalni pokazatelj bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje je indeks prihoda u tekućim cijenama.

Oblast 52: Skladištenje i pomoćne djelatnosti u prijevozu

Pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje izveden je kao zbir/zbroj bruto vrijednosti proizvodnje oblasti 49, 50 i 51. Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. Kao pokazatelj cijena korišten je ukupni CPI.

Oblast 53: Poštanske i kurirske djelatnosti

Kao pokazatelj obima koriste se prihodi koje ostvare preduzeća iz oblasti poštanske i kurirske djelatnosti deflacionirani sa CPI-jem za poštanske usluge. Nominalni indikator za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju predstavlja indeks prihoda u tekućim cijenama.

I – Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)

Pokazatelj obima bruto vrijednosti proizvodnje se dobija deflacioniranjem prometa u hotelima (oblast 55) i restoranima (oblast 56) sa odgovarajućim CPI-em. Isti pokazatelj se koristi i za međufaznu potrošnju. Kao pokazatelj cijena korišten je odgovarajući CPI.

J - Informacije i komunikacije

Za sve oblasti (osim 61) kao pokazatelj obima je korišten indeks broja zaposlenih, dok je kao cjenovni pokazatelj korišten ukupni CPI.

Oblast 61: Telekomunikacije

Prihodi koje ostvaruju subjekti iz oblasti telekomunikacija deflacioniraju se CPI-em za komunikacije kako bi se dobio pokazatelj obima. Nominalni pokazatelj je indeks prihoda u tekućim cijenama.

K – Finansijske/Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja

Oblast 64: Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova

Odvojeno je urađena procjena za UFPIM i ostale bankarske usluge. Tromjesečna bruto vrijednost proizvodnje za UFPIM u tekućim cijenama dobivena je iz konsolidovanih izvještaja bankarskog sektora FBiH kao razlika između prihoda od kamata i rashoda od kamata. Procjena za UFPIM u stalnim cijenama 2015. godine dobivena je kao razlika između prihoda i rashoda od kamata u cijenama 2015. godine. Ove procjene su izvedene ekstrapolacijom prihoda od kamata sa izračunatim indeksom obima bankarskih sredstava i ekstrapolacijom rashoda od kamata sa izračunatim indeksom obima bankarskih obaveza. Tromjesečni podaci za UFPIM u tekućim i stalnim cijenama su benchmarkovani korištenjem Denton metode.

Tromjesečni podaci u tekućim cijenama za ostale bankarske usluge (naknade) preuzeti su iz konsolidovanih izvještaja bankarskog sektora FBiH. Pokazatelj obima je dobiven deflacioniranjem tromjesečnih naknada za bankarske usluge sa ukupnim CPI-em.

Tromjesečne procjene ukupne bruto vrijednosti proizvodnje za ovu oblasti u tekućim i stalnim cijenama dobivene su kao suma benchmarkovanih vrijednosti UFPIM-a i naknada za bankarske usluge.

Oblast 65: Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim obaveznog/obveznoga socijalnog osiguranja

Razlika između vrijednosti premija i isplaćenih šteta se koristi kao pokazatelj za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju u tekućim cijenama. Kao pokazatelj obima se koriste tromjesečne premije deflacionirane ukupnim CPI-em.

Oblast 66: Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja

Pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje se dobija zbirom/zbrojem bruto vrijednosti proizvodnje za oblasti 64 i 65. Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. Ukupni CPI je korišten kao cjenovni pokazatelj.

L – Poslovanje nekretninama

Obračun za dio oblasti 68 (Imputirana renta) izveden je dezagregacijom godišnjih vrijednosti imputirane rente u stalnim cijenama na tromjesečne vrijednosti (kvartarizacija). Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. CPI za rentu je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

Benchmark za ostatak oblasti je dobiven kao razlika između ukupne bruto vrijednosti proizvodnje oblasti 68 i imputirane rente. Kao pokazatelj obima bruto vrijednosti proizvodnje korišten je indikator koji je dobiven dezagregacijom godišnjih vrijednosti u stalnim cijenama na tromjesečne vrijednosti (kvartarizacija). Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. CPI za rentu je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

M – Stručne, naučne/znanstvene i tehničke djelatnosti

Pokazatelj obima: indeks broja zaposlenih po oblastima

Pokazatelj cijena: CPI

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju. Kao pokazatelj cijena korišten je CPI.

N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

Za sve oblasti (osim 77) korišten je indeks broja zaposlenih kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju. Kao pokazatelj cijena korišten je CPI.

Oblast 77: Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)

Pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje izveden je kao zbir/zbroj bruto vrijednosti proizvodnje oblasti 41-Gradnja građevina visokogradnje, 42-Gradnja građevina niskogradnje i 43-Specijalizirane građevinske djelatnosti. Za međufaznu potrošnju kao pokazatelj obima korištene su benchmarkovane procjene bruto vrijednosti proizvodnje. Kao pokazatelj cijena korišten je ukupni PPI.

O – Javna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

Kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje korišten je kompozitni indeks koji je izračunat kao ponderisani prosjek bruto plata u djelatnosti javne uprave i ukupnog CPI. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje u bruto vrijednosti proizvodnje ove djelatnosti. Za međufaznu potrošnju je korišten ukupni CPI kao pokazatelj cijena.

P – Obrazovanje

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

Kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje korišten je kompozitni indeks koji je izračunat kao ponderisani prosjek bruto plata u obrazovanju i ukupnog CPI. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje u bruto vrijednosti proizvodnje ove djelatnosti. Za međufaznu potrošnju je korišten ukupni CPI kao pokazatelj cijena.

Q – Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite/skrbi

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima za bruto vrijednost proizvodnje i međufaznu potrošnju.

Kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje korišten je kompozitni indeks koji je izračunat kao ponderisani prosjek bruto plata i ukupnog CPI. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje. Za međufaznu potrošnju je korišten ukupni CPI kao pokazatelj cijena.

R – Umjetnost, zabava i rekreacija

Indeks obima: indeks broja zaposlenih po oblastima

Indeks cijena: CPI

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima.

Kompozitni indeks je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje. Kompozitni indeks izračunat je kao ponderisani prosjek bruto plata i ukupnog CPI. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje. Za međufaznu potrošnju je korišten ukupni CPI kao pokazatelj cijena.

S – Ostale uslužne djelatnosti

Indeks obima: indeks broja zaposlenih po oblastima

Indeks cijena: CPI

Indeks broja zaposlenih je korišten kao pokazatelj obima.

Kompozitni indeks je korišten kao pokazatelj cijena za bruto vrijednost proizvodnje. Kompozitni indeks izračunat je kao ponderisani prosjek bruto plata i ukupnog CPI. Ponderi su odgovarajuća učešća bruto dodane vrijednosti i međufazne potrošnje. Za međufaznu potrošnju je korišten ukupni CPI kao pokazatelj cijena.

Neto porezi na proizvode

Tromjesečni podaci o porezima na proizvode u tekućim cijenama prikupljeni su od Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje.

Neto porezi na proizvode u cijenama prethodne godine dobiveni su ekstrapolacijom neto poreza u baznoj godini indeksima dobivenim na bazi kvartalnog kretanja sume bruto dodanih vrijednosti u cijenama prethodne godine svih djelatnosti.